

Nesodden Historielags årsskrift
1994

Sopelimen

Innhold:

- Side 2: Årsberetning**
3: Arne Eriksen:
Tankanlegget Fagerstrand / Nesodden
7: Arne Eriksen:
Litt om skihopping på Fagerstrand
10: Kåre Fenn:
Tre dager i mai - Fra krig til fred på
Nesoddbåten
21: Aslaug Loge:
Lilleengen Sukkervarefabrikk
23: Sigrid og Oddvar Bye:
Lilleengen
27: Randi Moe:
Landhandleriene på Nesodden
34: Mosse Fyrbu:
Den beste tid av vårt liv
39: Arne Eriksen:
Thorvald
42: Arne Eriksen:
Myklerud sports plass

Årsberetning 1994 Historielaget

Nesodden Historielag har i dag 232 medlemmer (79 enkelt-, 74 familie-medlemmer og 5 æresmedlemmer).

Styret har bestått av:

Formann Randi Moe, nestformann Tordis Rindal Whist, sekretær Kirsten Gullerud, kasserer Sven Nordal, styremedlemmer Toralf Lundgren og Arne Eriksen.

Varamenn: Åste Eggen, Gunnar Falch Olsen og Rigmor Amundsen.

Årsmøtet ble holdt på Ekelund Eldresenter 25/11-93 med ca. 40 medlemmer tilstede.

Arne Eriksen fortalte om familien Johnsen, Myklerud. Osvald Granerud fortalte litt om den aller første middelskolen på Fjellstrand i 1927/28.

Nils Henrik Lie fortalte om tidligere rektor ved Realskolen, Anders Steinsholt's arbeide med å lage et bilag til Nesoddboka om Realskolen.

I løpet av året har vi hatt 9 styremøter, ett av dem supplert med 2 representanter fra Lokalhistorisk Institutt pluss forfatteren av boka, Chr. Hintze Holm. I et annet møte var Kåre Fenn og Per Wetlesen samt forfatteren tilstede.

Vi har hatt ett medlemsmøte på Breidablikk hvor vi fikk fin underholdning av Fjellstrand & Myklerud Hornorkester og hvor vi viste video fra turene vi hadde hatt i året samt et kåseri, "Veiatlas for Follo".

Vi har hatt 2 rusleturer, en fra Sandvang til Svenskemyr og Svestadlabråten og en til To Gård.

Under ledelse av Per Wetlesen har endel av medlemmene ryddet og gått opp den gamle kirkeveien.

Kirsten Gullerud
sekretær

Arne Eriksen:

Tankanlegget Fagerstrand / Nesodden

En bedrift i energiens tjeneste.

Det var mange grunner til at oljeselskapene anla sine tankanlegg for Østlandet på Nesodden, denne halvøya innerst mot Oslo mellom Oslofjorden og Bunnefjorden.

All skipstrafikk til og fra Oslo måtte passere Nesoddlandet. På Nesodden var det store, ledige og rimelige eiendommer og det var muligheter for anlegg av dypvannskaier.

Da Norsk Brændelolje A/S med varemerket "MIL" ble etablert i 1920, var det allerede to konkurrerende oljeselskaper på Nesodden, nemlig de internasjonale "Esso" på Steilene og "Shell" på Granerudstøa/Svestad.

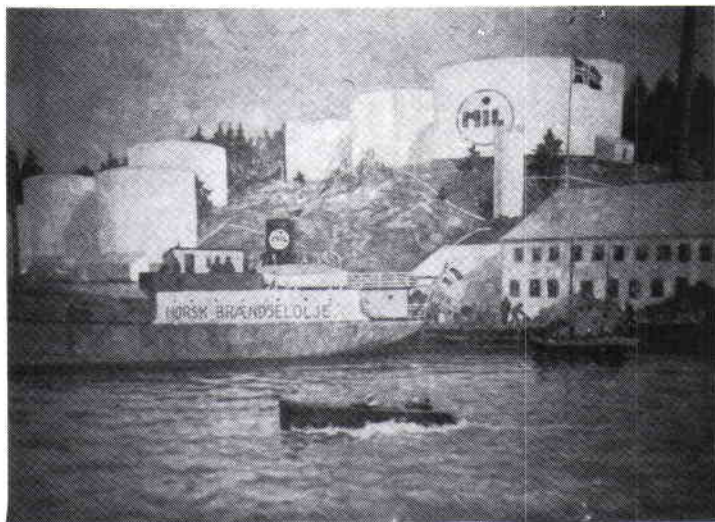
Initiativtakerne til Norsk Brændelolje A/S så en stor, fremtidig utvikling i oljeprodukter innen industri, skipsfart, landbruk og transport. Det var med en fremtidsrettet formålsparagraf virksomheten ble etablert selv om det primært skulle være å levere bunkers av fuel og diesel til handelsflåten. I så måte var Fagerstrand et gunstig sted.

Arbeidet med tankanlegget på Fagerstrand startet høsten 1920 med i første rekke å bygge kai, tanker, rørgater, tapperi og pumpestasjon.

Første del av anlegget stod ferdig i 1922, men allerede i desember 1921 kom den første last til anlegget med parafin som den gang også ble benyttet til oppvarming og belysning.

Ved utgangen av 1922 var det fire ansatte, men allerede i 1925 var tallet på ansatte økt til ti.

Tankanlegget var hele tiden i utvikling og det ble til stadighet bygget nye tanker av forskjellig størrelse til ulike produkter.

Maleri av Norsk Brændselsolje (MIL)

Til tross for vanskelige tider i Norge med stor arbeidsledighet, skarp konkurranse og små marginer, klarte "MIL" å anlegge kystdepoter for blant annet fiskeflåten flere steder i Oslofjorden. Disse anleggene ble oppfylt av mindre tankbåter fra Fagerstrand som også fungerte som et hovedimportanlegg.

Til distribusjonsanlegget i Oslo (Kristiania) som den gang lå på Paulsenbrygga i Akerselva, gikk det daglig fatbåt og lektere fra Fagerstrand. Som en følge av større omsetning ble det etterhvert også benyttet større importbåter som igjen førte til at det måtte bygges en tohundre meter lang kai. Det ble også bygget nye lagere, kontorbygg og en rekke installasjoner for å lette arbeidet og for å øke kapasiteten.

Da krigen brøt ut i 1939 ble det plassert en militær nøytralitetsvakt på anlegget som skulle sikre det mot sabotasjehandling. Den 9. april 1940, da "Blücher" ble senket ved Askholmene, litt syd for Fagerstrand, reiste militærvakten ut med en av anleggets båter og hentet to hundre fanger og firti omkomne. Dette bildet snudde seg raskt. Anlegget ble tidlig besatt av tyskerne. Det varte frem til frigjøringen i 1945.

Etter krigen var det en skrikende mangel på nær sagt alt og rasjonerin- gen av forskjellige produkter varte i mange år. Etterhvert som vareslagene ble frigitt, ble det en voldsom etterspørsel etter blant annet fyringsolje til industrien og bunkring til handelsflåten og hvalflåten som da var kommet i gang.

Til å møte denne etterspørsel stod selskapet, nå med varemerket "BP", fremst i konkurransen og måtte anskaffe blant annet flere lektere og mindre tankskip i 500-tonnsklassen. Mye av denne tonnasje hadde sin virksomhet fra Fagerstrand. Det kan nevnes at Borregård alene brukte ca. 500 tonn i døgnet og måtte praktisk talt ha en båtlast hver dag. En tankbåt gikk også hver dag til Mølnbacka Bruk i Sverige. Ellers var det store leveranser til fabrikkene i Drammensvassdraget, Skiens- og Glommavassdragene. Etterhvert ble det bygget egne importanlegg for tungolje på disse stedene.

Den økte importen av biler og traktorer medførte at drivstoff til disse ofte ble levert i kanner og fat. Det var meget arbeidskrevende og kostbart. Heldigvis ble omsetningen så stor at det ble mulig å foreta leveransene til stasjon- og landbrukstanker med tankbiler. For deler av Østlandsemrådet ble det aktuelt å kjøre dette direkte med tankbiler fra Fagerstrand.

I tillegg ble varespekteret utvidet til også å omfatte løsningsmidler noe som igjen krevde nye tanker med et enormt rørledningssystem. Det ble også bygget fabrikker for bilpleiemidler, vaskemidler og smørelje.

Hele utviklingen medførte at det også ble kjøpt flere eiendommer, bygget ny kai, velferdsbygg, kon- torer og tjenesteboliger.

Omsetningen steg jevnt og sikkert frem til 1970-årene da mange funk- sjoner ble overført til blant annet

Sjursøya med Ekeberg tankanlegg og importen ble avløst av utbyggingen på Mongstad.

Som følge av dette ble en rekke arbeidsplasser overført til Sjursøya og "BP" bleutskilt med en mindre del på Fagerstrand. Smøreolje-produksjonen ble overtatt av NOROL som fortsetter i regi av

Statoil Norge A/S, er stadig i utvikling og fortsatt har en stor betydning for Nesodden kommune og lokalmiljøet.

Statoil har også leiet ut både bygg og eiendommer til andre aktiviteter på Fagerstrand.

Gjennom alle år har utbyggingen av anlegget skaffet mange entreprenører store arbeidsoppgaver og mange arbeidsplasser, også til håndverkere i forskjellige bransjer.

Selskapet med forskjellige firmanavn opp gjennom årene, har vært og er en god arbeidsplass og en god inntektskilde for Nesodden kommune og de handlende i kommunen. Også de stedlige humaniære organisasjoner har fått velkomne gaver opp gjennom årene.

NORSK BRÆNDELOLJE A/S
Norwegian Oil Supply Co. Ltd

Eneforhandler av:

ANGLO IRANIAN OIL CO LTD'S
verdenskjente mineraloljeprodukter.

BRITISH PETROLEUM

Arne Eriksen:

Litt om skihopping på Fagerstrand.

Det hevdes at nordmenn er født med ski på beina, men det gjelder ikke alle. Noen er født med "tønnestaver" og noen ikke det engang. Men interessen den må sies å være medfødt. For å gå litt tilbake i tid til de «harde 30 åra», var ikke ski alle barns eie.

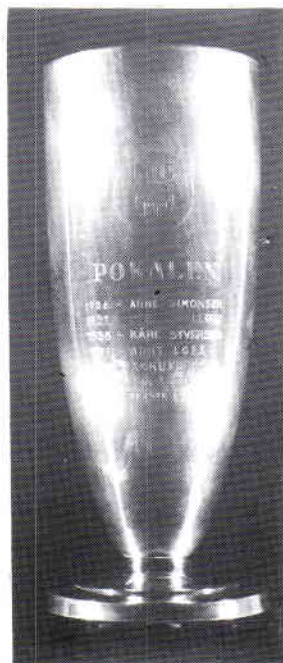
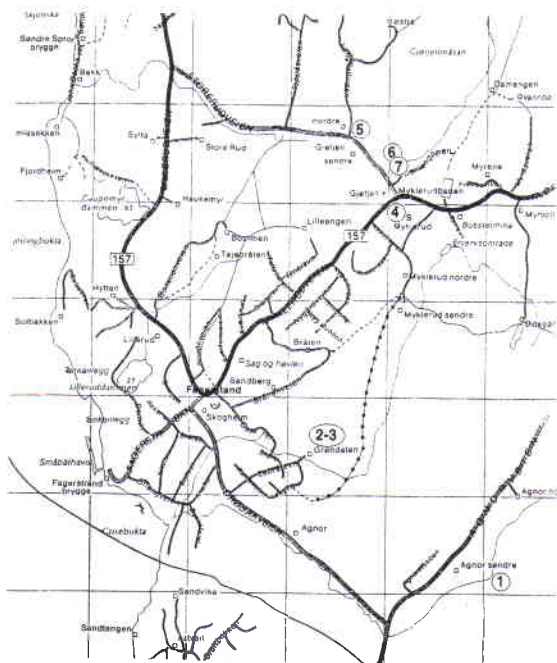
Vår dyktige skolelærer A. G. Bakka, som også var en utmerket sløydlærer, tok konsekvensen av dette og organiserte et glimrende tiltak ved å sette igang skiproduksjon på sløydsalen som kveldshobby.

De interesserte var med på alt, fra å hugge trærne til tørking og skjæring av plank. Etter de opplysninger jeg har fått, kom de ferdige skipar på fra kr. 1.- til kr. 2.

Gutter fra Fagerstrand deltok i skirenn i Trollbakken i Frogn, og ble premiært i konkurranse med kretsens beste hoppere som hadde et flott og kostbart utstyr. Interessen for skihopping var stor og det ble bygget mange bakker i Myklerud krets.

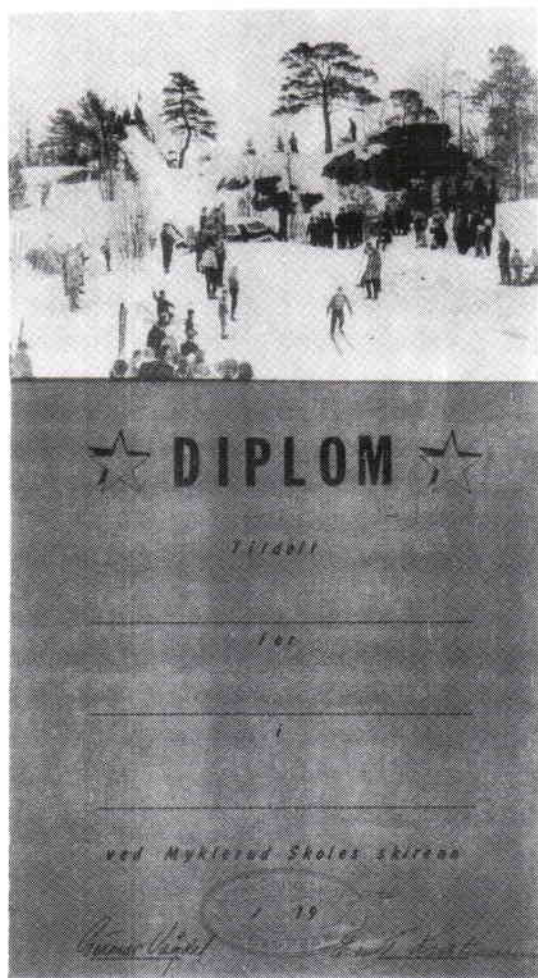
1. Agnorbakken ca. 12-15 m - benyttet ca.1930 til gutterenn. Ligger på S. Agnor gård og tilhører fam. Galby.
2. Bakkeløkka - bakkene. 2 bakker ca. 15 m. - benyttet 1920-50. Gutterenn og bedriftsrenn. Ligger i skogen til N. Myklerud og tilhører fam. Paulsen.
3. se ovenfor.
4. Kirkelibakken ca. 15 m. benyttet fra 1930 til 1970. Ligger på eiendommen til N. Myklerud og tilhører fam. Paulsen. Benyttet til premieskirenn for gutter.

5. Smiabakken - ca. 15 m - benyttet til skoleskirenn 1934-35. Ligger på N. Gjøfjell og tilhører fam. Wetlesen.
6. Kjondalsbakken (oppført som Myklerudbakken). Bakkerekord 33.5 m. Bakken ligger på N. Gjøfjell og tilhører fam. Wetlesen. Initiativtager Kåre Syvertsen og Thorstein Eriksen, som bygget bakken i begynnelsen av 1930 årene, med dugnadshjelp fra kretsen. Her har det også vært avholdt kretsskirenn. Bakken ligger sydvent og er ikke blitt brukt i de senere år.
7. Det ble bygget en mindre bakke som er vestvendt, men denne er også lite brukt.

I tillegg til kretsrenn, ble det avholdt et annet populært skirenn i denne bakken. Kampen om "Milpokalen" (les: BP-NOROL-STATOIL). Denne troféen var en vandrepokal skjenket av Norsk Brenselolje A/S og måtte vinnes 3 ganger for å få den til odel og eie. Vinnere av "Milpokalen" er følgende: 1936 Arne Simonsen, 1937 Odd Gullerud, 1938 Kåre

Syversen, 1939 Arnt Løes, 1940 Åsmund Løes, 1948 Jon Strand, 1951 Trygve Gundersen. Etter dette er det ikke avholdt noe skirenn om "Milpokalen" vesentlig p.g.a snømangel. Vi får håpe at ungdommen blir inspirert av Bredesen & co., og at det blir brukbart med snø i åra som kommer.

Kåre Fenn:

Tre dager i mai - Fra krig til fred på Nesoddbåten

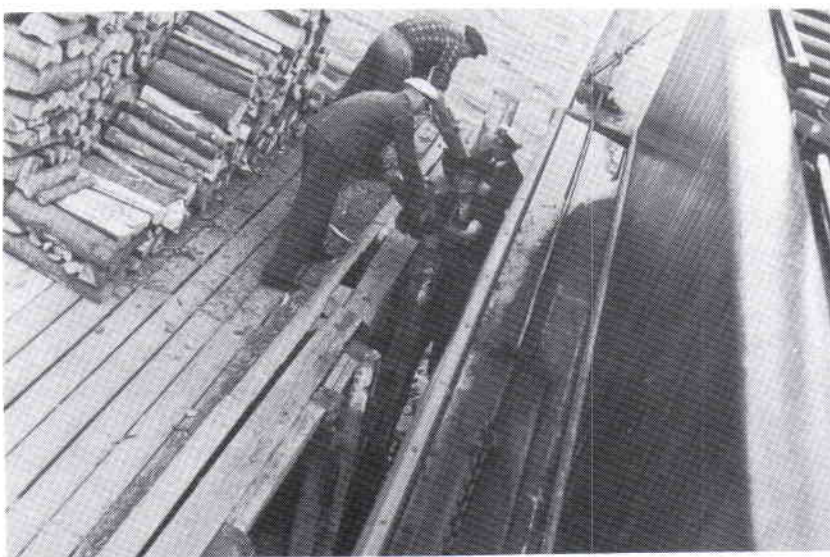
- et 50-årsminne fra pendlertrafikken
Nesodden - Oslo.

Gjennom krigsårene 1940 - 1945 var det mer en regel enn et unntak, at Nesoddbåtene ble avskåret fra å gå inn til byen med sin pendlerlast. Årsaken til dette var at både amerikanske og engelske fly nattestid ofte var over havneområdet og slapp ned miner for å "forstyrre" skipstrafikken okkupasjonsmakten holdt gående til og fra Oslo havn av strategisk betydning. Når vi hjemme på Nesodden kunne høre flydur på sen kveldstid eller utover i nattetimene, kunne vi med meget stor sikkerhet fastslå at det ikke dreide seg om tyske, men allierte fly. Bekreftelsen lot ikke vente. Det tyske luftvernartilleri sendte sine fargede "juletrelys" som en drepende fontene av sporlys over hele nordhimmelen, og med meget stor grad av sikkerhet kunne vi regne med at neste dag var havnebassenget sperret for innløp av lokaltrafikken, bl.a. pendlerbåtene fra Nesodden.

I en krigssituasjon er det også slik at det mest groteske kan gå over til å bli rutine i hverdagen. Slik ble det også etter at disse mineslippene kom oftere og oftere, nesten regelmessig. I førstningen ble det gjerne full stans i båttrafikken fra og til Nesodden. Treiders busser gikk med "knottgenerator" og var ellers lite egnet til å trafikere den "lange" veien helt inn til Oslo. Etter hvert ble det likevel mer system i galskapen. For å varsle den lokale båttrafikken om minefare, eventuelt etter de nattlige "fremmede" flybesøk, ble det reist et "trafikkfyr" på Malmøya. Var det blitt sluppet miner i løpet av siste natt, eller at det var grunn til å anta at så var skjedd, ble dette varslet med rødt lys. Så lenge havnebassenget var åpent for normal trafikk lyste det grønt lys. Det røde lyset var tent så lenge minesøk og eventuell uskadliggjøring av miner pågikk, og det kunne ta både dager og uker.

Var det røde lyset kommet på i løpet av natten, måtte Nesoddbåtene avbryte kursen mot Piperviken. Og når dette var aktuelt, ble kursen satt mot kai ved Nordstrand Kull- og Vedbolag. For å komme videre til byen, var det å fortsette til fots, oftest stormløp man snarveien gjennom villahaver med mataukende potetparseller til eiernes store fortvilelse, og kom opp til Nordstrand stasjon. Derfra med toget inn til Oslo Østbanestasjon. Om ettermiddagen var det å ta samme veien tilbake, tog fra Oslo Ø til Nordstrand, båt til Oksvald og buss hjemover, for så å tilbakelegge det siste stykket til fots før man var helt hjemme, for så og ta en "strek" før man neste dag måtte belage seg på å gjøre akkurat det samme for å komme på jobb i byen. Hovedinntrykket fra denne tiden er, at man som bosatt på Nesodden, mer måtte konsentrere seg om selve reisen til og fra arbeidsstedet inne i byen, enn om selve jobben. Blokkingen av havneområdet og de følger det fikk for oss pendlerne fra Nesodden, gikk etter hvert over i en mer permanent fase. Det ble også etter hvert for risikabelt å la Nesoddbåtene anløpe kaien ved Nordstrand. Det var i et hvert fall den offisielle begrunnelse. Men det har også vært hevdet at okkupasjonsmakten brukte "mineslipp" som et påskudd for å holde sivile borte fra havnen, slik at okkupantenes lysskye trafikk kunne utøves uten at "uvedkommende" øyne kunne være vitne til hva som skjedde. Når det så var nødvendig å omdirigere pendeltrafikken mellom Nesodden og Oslo, fikk man perioder med lengere og lengere varighet, hvor trafikken ble ledet over fra Bomansvik brygge til Bekkensten brygge i Bunnefjorden. Fra Bekkensten gikk så reisen videre med buss - A/S Rutebilene II (Schøyens Bilsentraler A/S), til Jernbanetorget. Og det var gamle ærverdige D/S "Helvig" som trafikerte strekningen mellom Bomansvik og Bekkensten. På Nesoddsiden var det Treiders busser som fraktet de reisende til og fra Bomansvik. At bussene gikk helt ned til Bomansvik brygge er en "smule" overdrevet. Enkelte turer om morgningen hendte det nok at bussene kjørte ned til bryggen med sine passasjerer, men bussene kunne ikke ta passasjerer med opp igjen fra Bomansvik brygge. Grunnen til det var, som nevnt, at bussene "fyrte" med ved, som for øvrig store deler av den tillatte biltrafikk ellers gjorde. Biler og busser var forsynt med store eller mindre "ovner", generatorer, hvor brennstoffet var treknott på en tommes størrelse, fortrinnsvis av løvtrevirke - osp og or var visst best. Nesoddbussene hadde derfor sin faste holdeplass helt oppe på riksveien ved nedkjøringen til Bomansvik. Passasjerene som kom fra Oslo, måtte da forsere bakkene opp fra Bomansvik brygge, d.v.s.

Gamle Bomansvikvei, for så å bli presset inn på en overbefolket buss, ja, som til og med hadde trengsel av betalende passasjerer bak på kuffertlemmen, for i det hele tatt å ha noe håp om å komme hjem uten å behøve å gå!

Ikke bare bussene fyrte med ved under krigen, det gjorde også båtene

Dette var krigshverdagen for Nesoddpenderne - ikke bare - men også tyske soldater med stor opp-pakning og gevær, reiste til og fra Nesodden på denne måten, de holdt jo til på Varden, som kjent. Blant eldre og yngre reisende Nesoddbeboere gikk det, nær sagt - selvsagt sport i det å slå de grønnkledte i kappløpet opp fra Bomansvik brygge til de ventende bussene på toppen. Sjelden fikk noen av de grønnkledte sitteplass. Det hendte jo også at okkupantene foretok kontroller av de reisende på denne strekningen spesielt på Mosseveien mellom Oslo og Ljansbruket. Alle passasjerene ble da kommandert ut av bussene og måtte stille på rekke på veikanten for kroppsvisitasjon, samtidig som all bagasje inne i bussen ble "saumfart". Så langt fra noen hyggelig foretelse! Det er klart at alt dette fortonet seg som noe slitsomt i lengder, men man tok det vel som en utfordring i den situasjon vi befant oss i, for å overleve. Vi var jo overbevist om at dette ville ta slutt en dag og at vi igjen kom over i normale forhold. Ikke for det, selv den daglige,

normale reisemåten frem og tilbake mellom hjemstedet på Nesodden og Oslo fortonte seg også enerverende i lengden for mange, noe som førte til at flere Nesoddinger etter krigens slutt flyttet fra bygda.

Men først kommer vi frem til ettermiddagen mandag den 7. mai 1945. På veien hjem via Bekkensten og Bomansvik. Arbeidsdagen hadde forløpt i sin grå alminnelighet. Våren hadde igjen lokket frem bjerkas museører. Solen ødsler sin glans over nyharvet åkerjord langs veien. Alle vi som ikke hadde tilgang til radio, visste lite om det umiddelbare, de siste hendelser i krigens gang i Tyskland. Det vi trodde på var, at dersom bare de vestallierte og den røde hær fra øst kunne møtes, måtte det bli fred. Mye av det som kom oss for øre i krigstiden var oftest basert på rykter, eller en antakelse om at "ingen røk uten ild", noe sant var det vel i det og det som ble sagt. Riktignok hadde enkelte av oss tilgang til "illegale" nyheter - de hemmelige avisene, men disse bragte et stoff av mer holdningsskapende karakter, svært lite av helt "ferske nyheter". Men det var klart at denne ettermiddagen og tidlig kveld var svanger av noe ubeskrivelig gledelig.

Hjemover med bussen fra Bomansvik steg det i én, en lykkefølelse ved å se at det norske flagget vaiet over alle gårdstun. Hva hadde skjedd? Var det likevel sant? Utover kvelden gjorde vi et slag nedover i nabolaget, noen foreslo at vi skulle ta en tur inn til Nesoddtangen for å se allierte krigsfartøy komme inn til Oslo. Hva var det som var i ferd med å skje? Var det fremdeles rykter som gjorde folk "blinde"? Rykter hadde jo skuffet oss så mange ganger tidligere under krigen, og når man intet visste med sikkerhet var det grunn til å være skeptisk. Selv om freden var i anmarsj, gikk vel ikke alt så raskt i alle fall. Jeg kan ikke huske det i dag, men jeg tror vi blendet før vi tente lyset også denne kvelden, en kunne jo aldri vite - det var best å være på den sikre siden. Men vi diskuterte selvsagt ut fra det vi visste og de spenningsmomenter som "lå i luften". Neste dag, 8. mai 1945 gikk turen som vanlig via Bomansvik-Bekkensten til arbeidsstedet inne i byen. Med en gang jeg steg av bussen på Jernbanetorget, ble jeg oppmerksom på en liten plakat i tilnærmet A 4-format, som hadde følgende overskrift: "Vår kamp er kronet med seier". Hva som ellers sto i selve teksten kan jeg ikke huske om jeg la merke til, men jeg husker at det nederst sto følgende: Gud signe vårt dyre fedreland!

Nå var det ikke uvanlig med oppslag av lignende karakter for å oppildne folk til å holde ut gjennom krigstiden. Man kunne dessuten ikke se helt bort fra, at lignende godt kunne bli brukt av okkupantene, som en provokasjon. Dersom en i all fredsommelighet stoppet og leste hva som sto på plakaten, kunne de grønnkledet øyeblikkelig slå til og bruke det som arrestasjonsgrunnlag. Jeg hastet imidlertid videre for å nå en trikk så jeg kom meg på jobb, det var jo allerede "langt" på dag. Men jeg måtte tenke over det jeg hadde lest på dette oppslaget på en brakkevegg på Jernbanetorget. Jeg sa til meg selv, at det måtte være Hjemmefronten som hadde vært "ute" igjen - de var sannelig ikke skvetne.....

Foran meg på trikken sto en mann og leste på noe som het "Oslopressen". Hva var dette? Var det virkelig slik at alle avisene i Oslo nå var stanset - beslaglagt? Ja, for det hadde ikke vært så utenkelig mange ganger, sett ut fra okkupantens fremgangsmåter for øvrig. -

"Du kan få den", sa mannen og stakk denne tosiders pamfletten i mine hender, idet han hoppet av trikken ved Vestbanen og var borte før jeg fikk summet meg til å si takk. Jeg stakk "avisen" i vesken og gikk av på neste holdeplass. Min arbeidsplass var et trykkeri i Engens gt. 14, hvor jeg gikk i lære. Jeg merket det allerede i porten, alt var så stille, unormalt stille til trykkeri å være. På denne tiden var det vanligvis full aktivitet over alt, jeg kom jo alltid en time senere enn alle de andre p.g.a. av den besværlige reisen. Men i dag hersket det fullkommen stillhet. Det kunne jo bero på en tilfeldighet, men nei.... Jeg skiftet til arbeidsantrekk og tok fatt på arbeidet, uten å ha møtt et eneste menneske. Alle dører var jo opplåst, alt lys var tent, men ikke et menneske å se, ingen av de andre maskinene var i gang. Jeg måtte ha visshet for hva dette skulle bety, og tok en titt inn på bokbinderavdelingen. Der traff jeg en del av det øvrige personalet. Noen satt rundt et provisorisk bord, laget av tomkasser og spilte kort - til min store undring - så tidlig på dagen også midt i arbeidstiden, det syntes dessuten godt på dem at de ikke var helt edru heller. -

"Hva skal dette bety, skal dere ikke begynne å arbeide?", ville jeg vite.
- "Arbeide du, liksom ...! - Har'ukke vært bortpå Kalljohann og sett"?

Hva skulle jeg ha sett på Karl Johan? Jeg måtte medgi at jeg riktig nok hadde sett noe sånn på avstand, som jeg antok var Hirden som sto oppmarsjert. - "Hirden, du liksom". Akkurat i dette øyeblikk gikk det opp for meg, at nå var freden et faktum, nå kunne jeg stole på at det ikke lenger dreide seg om rykter, det var sant. Er det likevel slik, at det er av fulle folk og barn man får høre sannheten? Dette var nesten for alvorlig til å fleipe med. Trykkeriet det her snakkes om, hadde store trykningsoppdrag for okkupasjonsmakten. De hadde også plassert en tysk korrekturleser, som for øvrig også hadde en kontrollfunksjon i bedriften. Han var ikke-militær, derfor en meget omgjengelig type. Han satt nå og spilte kort sammen med sine norske kolleger, og det var tydelig at han ikke bare hadde luktet på korken, han hadde svært vanskelig for å feste blikket. Hans videre skjebne kjenner jeg ikke. Men hans umiddelbare fremtidsutsikter var vel noe uklare, skulle jeg tro. Det som videre skjedde på trykkeriet denne dagen, var at vi stappet en uhorvelig mengde ferdigtrykte opplag, som de tyske okkupantene hadde bestilt, men som det nå ikke ble bruk for, ned i sekker og kastet disse ned i gården - avfall, makulatur over og ut! Deretter slukket vi lyset, stengte dørene og gikk. Klokken var ennå ikke rukket å bli tolv på formiddagen. Jeg for min del vandret fra Vika, gjennom Studenterlunden og opp mot Egertorget, d.v.s. jeg kom ikke lenger enn til Stortinget. Her var det helt svart av folk og en trengsel uten like på begge sider av Karl Johans gate. Her sang man: Seier'n er vår, seier'n er vår - Quisling kom på Grini i går...! Etter hvert lærte vi også en ny sang: Norge i rødt, hvitt og blått. Vekselvis sang vi og ropte hurra i timevis. Patruljerende politikonstabler smilte og vinket. De var pyntet med norske "juletreflagg", som en "ordførerkjede" utenpå uniformen.

Tross øredøvende jubel fra en enorm menneskemengde, var det fortsatt en spent situasjon. Det sto fortsatt 340.000 tyske soldater, samt betydelig krigsmateriell i Norge. Tyske vakter sto også oppstilt i krysset Karl Johans gate/Rosenkrantz gate. Det foregikk overgivelsesforhandlinger på Hotel Bristol. Stadig så man militære i de alliertes uniformer ankomme i bil fra Fornebu, for så og ta inn på Grand Hotel, og hver gang steg jubelen fra menneskemengden på begge sider av gaten, som for øvrig ble større og større etter som timene gikk utover ettermiddagen.

Blant kjente fra Nesodden, som treftes etter hvert, ble det sagt at

Nesoddbåtene ville gå fra Pipervika som vanlig i løpet av ettermiddagen. Og ganske riktig, i femtiden på ettermiddagen i varmende maisol gikk båtene utover til Nesodden, det var 8. mai 1945, det var fred! Og folk var mildest talt i oppløftet stemning. De sto og satt overalt, til og med ute på livbåtdekket. Stadig var det noen som dro i snora til dampskipsfløyta, og jubelen sto i "taket" - det var høy blå himmel og glitrende sjø, og vi hadde fått friheten tilbake - også på Nesoddbåten. Vel hjemme igjen etter denne fantastiske dagen, var det nærmest bare for å forberede en ny tur til byen neste dag. Hjemme hadde man problemer med å forstå hva jeg skulle til byen å gjøre, dersom jeg ikke skulle på jobb, noe de færreste gjorde i disse fredsdagene i Oslo.

Neste dag, onsdag 9. mai 1945, solen tindret over vårt norske landskap i frihetens tegn. I dag var det på dagen 5 år og 1 måned siden "herrefolket" kom til landet, nå vil vi få dem ut igjen, helst så fort som mulig! Veien til byen gikk også denne morgenen om Bomansvik-Bekkensten. Strekningen Nesoddtangen-Oslo var visstnok ikke offisielt kjent farbar, etter det som ble sagt. Vel over på Bekkensten ble det "lang nese". A/S Rutebilene II hadde nemlig stoppet rutetrafikken for "nødstedte" trafikanter fra Nesodden. Skulle man komme seg til byen herfra måtte man ta bena fatt. Det ble et drøyt stykke. Lengste delen var langs fjorden forbi Ingierstrand Bad og inn til Mosseveien ved Ljansbruket. Derfra gikk det en snarvei opp til Kolbotn stasjon. Det gikk likevel lett i de dager. En hadde ungdommens krefter, dessuten var det som om den solfylte vårdagen med det nygrønne slør over skogkledte koller og får talte til deg - det er fred, du er fri! Det fylte en med en indre fryd og gjorde sitt til at veien opp til Kolbotn stasjon var som å seile på en bølge av fullkommen harmoni. På perrongen ventet også andre av de fastboende på toget, så alt tydet på at toget ikke var langt unna, alt var i "rute" - også vi fra Nesodden. De på perrongen skulle bare visst hvilke langtur vi var på. Alle kom vi oss trygt inn til hovedstaden også denne formiddagen, den andre dagen med fred og frihet i vårt land. Som den foregående dagen, ble Karl Johan også denne dagen der folk oppholdt seg mest. På Youngstorget hadde de norske politistyrkene fra Sverige tatt oppstilling i løpet av natten og morgentimene. Fra kjøretøyene kom det en merkelig eksosluft. Det var da ikke slik det luktet fra bensindrevne kjøretøyer eller var det det - - ?

Senere på dagen var det frigivelse av Grinifanger på Universitetsplassen. Et meget beveget øyeblikk, da bussene svingte inn på plassen og avleverte sine lykkelige passasjerer, og hvor de ble møttatt av pårørende, slekt og venner. Grini var, tross alt en konsentrasjonsleir, om enn på norsk jord, så var ikke det noen garanti for at de politiske fangene, som en følge av en summarisk og vilkårlig rettergang, raskt kunne bli - og ble overført fra Grini til konsentrasjonsleire i Tyskland. Og det ble dessverre for mange nordmenn den første og siste utenlandsreise. De fikk ikke oppleve de lyse, gryende vårdagene i fredens tegn i et fritt Norge.

Karl Johansgate var, som sagt fylt til "randen" av jublende glade mennesker også denne dagen. Ingen stor dramatik oppsto, bortsett fra at den tyske bokhandelen, som lå på hjørnet av Grand-komplekset og Lille Grensegate, ble fullstendig knust og hele boklageret plyndret og ødelagt. Borte i Storgaten 33, hvor tyskerne hadde et av sine større administrasjonskontorer, var det plassert et kjempemessig eksemplar av "den tyske ørn", den dekket store deler av fasaden mot Storgaten. Dette såkalte "nasjonalembem" - ørnen med hakekorset, ble også i løpet av disse dagene revet i gaten med et brak.

Etter nok en begivenhetsrik fredsdag i byen, var det på tide å forsøke og komme seg hjem igjen, og fra denne dag gikk Nesoddbåtene igjen i normal rutetrafikk, både til Tangen og til Oksvald, samt til de øvrige anløpssteder langs Nesoddens kyster.

Ved ilandstigningen på Tangen, ble de reisende tatt i mot av menn med geværpiper rettet mot seg. Selvsagt hadde vi Hjemmefrontsoldater på Nesodden også, skulle bare mangle! Nå var de altså i operativ tjeneste i overgangen fra krig til fred i bygda, og skulle plukke ut og arrestere de av bygdas innvånere som gjennom krigsårene 1940-1945 hadde løpt nazistenes ærende. Jeg kan ikke si jeg husker at noen ble arrestert ved dette tilfelle, men det satte unektelig en støkker i oss reisende å bli møtt med geværpiper nå med det samme Nesoddbåtene igjen kunne seile fritt og uavhengig av krigens tilfældigheter.

Her i vårt land har vi alltid sett det som et paradoks å tale frihetens sak gjennom geværpipene. Men dersom også vår frihet har vært truet, har

det vært vanskelig å finne noen annen utvei i fjerne tider. I maidagene i 1945 kunne så våre egne gutter og menn - "gutta på skauen" - stå åpent frem med gevær i hånd, vel og merke uten å behøve å løsrne et eneste skudd for å manifestere vår gjenvundne frihet og selvstendighet. På den måten lå det en beskyttelse i det geværpregede opptrinn som møtte oss på Tangen hin maidag i 1945. Freden var sikret - også for de reisende med Nesoddbåtene.

MILORG

NESODDEN TROPP 1112/24

TROPSPFØRER

Trygve Johnsen

NESTTROPSPFØRER

Arnt Løes

LAGFØRERE

Sørensen

Th. Fjeld

Henry Evensen

Vesty Kjensli

Løytnant Edmond Jaquet

Senere plasskomandant på Varden

8. mai 1945 på Holth i Frogn som var samlingsplass for hele Follo

Varden

10. mai 1945. Milorg overtar Varden

Trygve Johnsen, Edmond Jaquet, Arnt Læs, Sig. Slaatsveen, Arne Nygård og Georg Jaquet.

Ved Nesodden kirke 17. mai 1945

Aslaug Loge:

Lilleengen Sukkervarefabrikk

Lilleengen Sukkervarefabrikk

Postadr.: Spro p.t.

Telefon: Nesodden 46

Eier : Erling Fjørtoft

Som navnet tilsier, ble det drevet en sukkervarefabrikk i Lilleengen på Fagerstrand i trettiårene og frem til 1940. Det ble da vanskeligheter med råvarer og virksomheten stoppet opp.

Frits Mats var daglig leder, koker av skummasse og mange andre ting. Skummasse som vi støpte til dukker, en slags seigmenn, i kasser som var fylt med et fint mel. De måtte være helt glatte før vi trykte ned dukkeformer, for så endelig å fylle store trakter med skummasse og fylle hver dukkeform. Ansiktene måtte være hele og pene og vi fikk en rutine etterhvert. Det var mye arbeide før de kom ut på markedet. Det samme var det med haner, men det var mye vanskeligere. For det var kokende varm sukkermasse, nesten karamell, vi helte på. Det ble mange brente fingre, men her ble det også en rutine, hanene måtte være hele og ha fine halefjær. Så var det en som la i pinner, for det skulle jo være haner på pinner. Av den samme sukkermassen laget vi også knekk, støpt i papirformer som var laget for hånd. Vi laget også drops. De ble kjørt rundt i store tromler for å bli runde og fine. Risboller og risstenger ble også produsert. Det var en masse av eggehvite og sukker som så ble støpt i en kasse med japansk ris. En rullet disse rundt så det blev ris på alle kanter, deretter ble de dekket med sjokolade. Disse var populære og solgte godt. De skulle være like store og her var det ingen former å gå etter, bare øyemål.

Trøffelsjokolade var også noe som solgte godt. Av vrak og returvarer ble det laget en deig. Deigen ble kjevlet ut til store leiver i passe tykkelse. Deretter ble de skåret opp i like store ruter, som så blev dekket med sjokolade, - en meget god vare som blev kaldt Funkis. Det var ingen varer som var lettvinde og raske å lage, alt ble utført for hånd. Det ble

kokt på en ovn fyrt med kull. Når Mats sa: "Spander en bøtte kull", så var det å ta bøtta, gå å fylle den og sette den på plass. Mats kunne godt like å sette jentenes humør på prøve. Vi skulle gå hjem kl. 16. Så kunne han si: "Vi tar en skummase til". Da var klokken kvart på fire og vi var ikke ferdige før det var gått en halv time. Overtidsbetaling var det ikke snakk om.

Silleengen Sukkervarefabrikk
 Foss, Viken
 Oslo, Hvitløk
 29. Sept. 1937
 Kona bestemmer at
 Aslaug Fredriksen
 har arbeidet her ved fabrikken
 fra januar 1937 til juni 1938
Lilje Fredriksen

Her ser vi noen av de arbeidsglade jentene: Synnøve Hansen, Ethel Midtskog, Ingrid Gulbjørnrud, Ingeborg Damengen, Elsa Myrvold, Elisif Gulbjørnrud og Aslaug Fredriksen

Vi var 8 - 10 jenter i fabrikk og på pakkeriet. Else Myhrvold, Ingrid Gulbjørnrud, Synnøve Hansen, Ingeborg Damengen, Else Loge, Elisif Gulbjørnrud, Aslaug Frdriksen, Ethel Midtskog, Kari Borgen og Elsa Mikaelsen. Vi kjente hverandre og vi hadde det hyggelig sammen. Lønna var ikke stor, jeg begynte med ti kroner uken, fikk pålegg til tolv kroner, men var jo glad for å ha en jobb. Fordringene var ikke store, betalte ti kroner for kost og logi og så hadde jeg to kroner igjen. Da var det ikke mye en kunne tillate seg. Når Jossi, bestyrerinnen, skulle lønne oss, hadde hun alle pengene nede i en stor lomme på forkledet. Jeg fikk mine med disse ord: "Det er visst sånn han har tenkt det". Jossi var allsidig og dyktig, hun kokte appelsinmarmelade, lagde bakepulver, la ned bønner og andre ting, men om dette kan nok andre uttale seg bedre enn jeg.

Sigrid og Oddvar Bye forteller til Arne Eriksen:

Lilleengen

Erling Fjørtoft kjøpte Lilleengen i 1918. Dengangen eksisterte bare den lave delen av huset og en liten stue der Wennersgaard holdt til. Hvor pølsefabrikken nå står, var det et lite uthus (nærmest et bryggerhus) samt låve og stall. Det som ble kaldt fjøset, ble bygget til senere.

Fjørtoft var bestyrer på Haug gård i Bærum da han kjøpte stedet. Forøvrig startet han engrosforretningen Haug Gård i Oslo. Den eksisterte i mange år. Senere ble han avdelingssjef for provianteringen i Oslo. Dette var i slutten av forrige verdenskrig. Da dette opphørte startet han sammen med Nerby, Nerby og Fjørtoft potetsalgslag, for salg til inn- og utland. I denne tiden kjøpte han Homlesekken ved Spro som nå eies av hans nevø. En del av Homlesekken er nå overlatt til andre. Potetsalgslaget besto ikke i så lang tid. Det ble endel problemer med eksporten som foregikk med båt.

Men Fjørtoft var en mann med mange idéer. Han bygget på ved bryggerhuset, og startet en sukkervarefabrikk. Det ble kokosboller, seigmenn, kjærlighet på pinne og mye annet snadder. Ved siden av dette hadde han, p.g.a. sine forbindelser i Oslo kommune, fått leveranser av bær, frukt og grønnsaker til Oslo kommunale sykehus. Det ble også levert store partier med syltetøy og appelsinmarmelade som ble laget i "fjøset" på Lilleengen.

Samtidig forpaktet han ca. 60 mål finjord på Ullevål sykehus' grunn. På det meste av jorden på Lilleengen var det plantet rabarbra. Den ble brukt til syltetøy i forbindelse med leveringen til sykehusene i Oslo.

Det ble stadig bygget på Lilleengen. Når bygget med storstuen ble bygget, vet jeg ikke eksakt, men badet med soveværelser oppe ble bygget til i 1945-46.

Fjørtoft var en stor spillopmaker. Han hadde en egen evne til å imitere bygdas øvrighetspersoner, det skulle ikke mange uskyldige sidesprang til før han var frempå med sine påfunn. Men det endte som regel

med et hyggelig lag i Briggen på Lilleengen. Det ble holdt mange fester på Lilleengen den tiden. Han anla et stort varmebad på plenen, som ble fullt opplyst om kvelden.

Stedet til Hautau, som dengang het Fagerhof, eides av en original, opprinnelig fra Lillesand. Han var en meget intelligent herre, men med mange rare idéer. Han påsto at han hadde bjeffet i 8 år i Stortinget for å få flyttet latrinen (det grønne hus) på Youngstorget inn under Youngsbakken. Så da det ved en stor fest på Lilleengen ble opptrådt med drakter og belysning, og hvor flere ble slått til ridder av ditt og datt, ble selvfølgelig denne originalen slått til "Ridder De Pissoir". Den samme herre sto ofte helt for seg selv, på en stubbe hjemme, med et glass vann i hånden, holdt han politiske foredrag, og bukket ærbødig til den tenkte forsamling. Han var forøvrig i audiens hos kongen 2-3 ganger. Hva de snakket om vites ei.

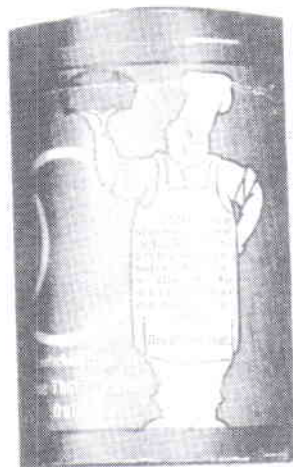
Så kom de meget omtalte 30-åra. Da ble det stans i sukkervareproduksjonen for en stund. Fjørtoft var da, ved siden av leverandør til sykehusene, opptatt med forskjellige gjøremål i kommunen på Nesodden. En tid fungerte han som kontorsjef, og en tid også sosialsjef. I 1936 startet han igjen med sukkervarefabrikken. Den var da i drift frem til 1941, men stanset da på grunn av råstoffmangel.

Ja, Fjørtoft fant på mye rart. Jeg husker vi sto i Skippergaten i Oslo hvor vi hentet en del råstoffer til Lilleengen, blandt annet en sekk med ris. Den var jo av stor dimensjon, men veide nesten ingen ting. Den skulle nå Fjørtoft bære ut til bilen på gaten. Han kom ut på fortauet, med sekken på ryggen, ja som han så rød ut i ansiktet, og krum i bena. Det så ut som han var segneferdig hvert øyeblikk. Folk stimlet sammen og stirret, noen av nysjerrighet, andre av medlidenhet. Men da han kom frem til bilen, vippet han sekken i en hand lett opp på planet. Tilskuerne ble litt lange i ansiktet. Ja han var skuespiller.

Like etter krigens slutt sommeren 1945, gjorde han om hele fabrikkens til produksjon av fiskemat, pudding og kaker. Han bygget på igjen, et kontor der hvor fryseriet er nå og diverse omgjøringer ga plass for nye maskiner. Men det var ikke noe fart på salget av fiskemat da, når folk ikke hadde sett annet enn fisk i alle versjoner. Det var kjøtt folk higet etter. Men jeg husker en artig episode fra den tiden. I tillegg til fiskemat, skulle han også lage "italiensk salat". Til dette brukes som kjent matolje. På en eller annen måte var det kommet et fat med rensket parafin (som vi vet virker til et hyppig avtrede) og resultatet uteble heller ikke. Vi syntes dette var godt og skuffet i oss. Vi sto i kø, for å komme frem til setene. Formannen på fabrikkens mente vi gjorde dette for å klage på hans produkter. Han gikk da freidig og uberørt av salaten, til Solvik for å handle. Det gikk bra inntil han kom til porten oppe i veien. Da begynte han å gjøre noen rare bevegelser. Han småløp, og bråstoppet med bena i kryss. Det gikk bra en stund, men så! - alt har sin ende. Som sjåfør skulle jeg jo bringe ut salat til forretninger på Nesodden. Heldigvis til en av forretningene så pass mye at det ble med den ene gangen. Da jeg et par dager senere skulle besøke samme forretning (med ny god vare), ble jeg møtt med et blikk som tilsa meg å "ta repert". Jeg hørte han skrek, at hans kunder ikke ønsket flere glidedager. Også i de senere år var det stor selskapelighet på Lilleengen, med musikk og sang, takket være sangere fra Handelstanden sangforening. Også Maja Flagstad, ja hun var mamma for alle. Sønnen Lasse og frue, Turid Haaland bidro ofte til underholdning. Kona og jeg var alltid med på disse festene. Jeg vil si det var mye hygge. Det er mange lyse minner, Fjørtoft var kjent med mange. Mange bilturer med Lilleengens gamle Darrach, en 1915 modell. Det var ikke bare å kjøre til Lærdal med denne, tung på rattet, en tykk gearstang som satt på utsiden av bilen og minimalt med bremses.

Fjørtoft var en bygdens mann og deltok ofte i dens ve og vel. Han elsket Nesodden. Det var med stor patos han beskrev bygden i sin Nesoddsang. Han var en jovial og humørfylt mann. Fjørtoft gikk bort i 1950 i en alder av 60 år.

Lilleengen ble da solgt til Hans Burum som anla kjøtt og pølsevirksomhet der.

Randi Moe:

Landhandleriene på Nesodden.

Med supermarked og varekjeder forsvant de gamle landhandleriene. I dag er det 8 dagligvareforretninger som betjener 14000 fastboende. Fram til 1950-årene hadde vi 27 helårs landhandlerier og folketallet var rundt 3.500. Det var en tid da landhandleriet - brygga og båten var livsnerven i bygda.

De første landhandleriene kom i tiåret 1880-90. Det var Løes som åpnet landhandleri på gården Løes og senere flyttet ned til Torvet. Og det var Rudolf Hansen i Fjellstrand - eller Persilengen som det het dengang.

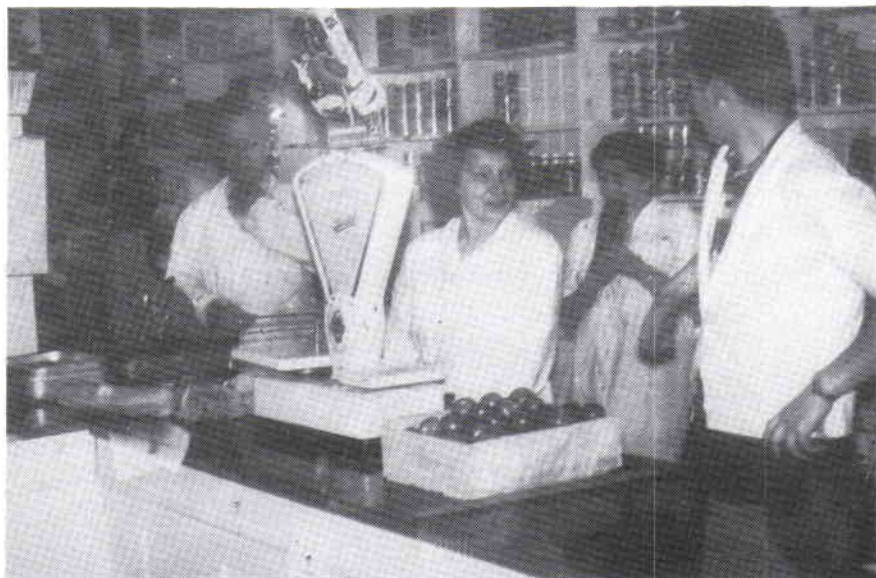
Båtforbindelsen med Oslo og villabebyggelsen skapte behov for landhandlerier. Vi vet at navn som Hokholt, Grøstad og Løes var vanlige i landhandleriene. Var det slik at sønnene på gårdene som ikke hadde odelsrett, måtte finne seg et annet yrke - så ble det handel!

Hvordan var nå et gammeldags landhandleri?

Vi ble ikke møtt av plakater med tilbud på forskjellige matvarer. Derimot var det store, fargerike skilt med reklame for margarin, tobakk, øl og sjokolade. Lokalene var ikke store. På langs var landhandleriet delt av med en disk. På disken stod et kassaapparat. Det ble manuelt betjent. Men før beløpet ble slått inn, hadde landhandleren notert ned og summert varer og pris. På disken stod et stativ med grått innpakkingspapir i forskjellige bredder. Videre var det plassert et stativ med store glasskrukker som inneholdt datidas utvalg av sukkertøy - kamferdrops, candisukker (sånne med hyssing i) og blanda drops.

Og på disken lå en stor, tykk, rektangulær bok. De som ikke hadde penger å betale med - og det kunne i perioder være mange - fikk notert navn og varekjøp der. Kjøpmannen tok fram den gule Ko-I-Noorblyanten som han hadde bak øret og noterte nøyaktig.

På baksiden - inne i disken - var det skuffer. De inneholdt mel, sukker, salt og diverse grynsorter. Ikke noe var ferdigemballert. Det måtte

Hos Isachsen i Bomansvik

skuffes opp i poser og veies opp på en vekt - en sinnrik anordning også den plassert på disken.

På golvet stod et 50-liters melkespann med litermål oppi. Kundene kom med spann og fikk ønsket mengde fylt opp. Vel hjemme slo de melka over i boller og på den måten fikk de kaffebløte.

På golvet stod også en dunk inneholdende spekesild. Sirupsdunk hørte også med i en velassortert landhandel.

På hyller langs med bakveggen var kaffekverna plassert. Kaffen kom som hele bønner i sekker til landhandleren. Det var vanlig at hver husstand hadde kaffekvern. Men noen måtte få kaffen malt. Den ønskede mengde ble fylt opp i en beholder og så var det for ekspeditøren å sveive. Om kaffen skulle være grov- eller finmalt kunne en bestemme. Den elektriske kaffekverna betød et stort fremskritt, men til gjengjeld bråkte den noe forferdelig når den ble satt i gang.

På samme hylla lå også de forskjellige ostesorter: Den runde, gule gaudaosten, nøkkelosten, gjeitosten og pultosten.

Av hermetikk som sto i hyller oppetter veggen, var det ikke så mange slag, det kunne være fiskeboller fra Bjelland, makrell i tomat, sardiner i olje, Viking Melk.-

Tobakkvarene sto også i egne hyller.

Kjøttvarene var plassert på en disk for seg. Det sier seg selv at vareutvalget var lite. Det var før kjøleskap og fryserer var i bruk. Kjøpmannen hadde gjerne en iskasse plassert ute på nordveggen. Det hjalp jo noe. Mange kjøpmenn hadde egen istabel. Derved var han selvforsynt med is og kunne selge blokker til sommerfolkets iskasser også. Ennå er det mange karer som kan fortelle om viserguttjobb og slitet med å slepe tunge isblokker pakket i striesekker. Kasser med øl og mineralvann var ikke lette å få med seg for en ung gutt.

Utvalg av vaskemidler var heller ikke stort. Det var lut som ble helt opp i grønne, lave glassflasker og brukt i kokevannet til storvasken. Grønnsåpe som ble smurt på skittentøyet før det fikk en omgang på vaskebrettet som for øvrig også var å få kjøpt i landhandleriet. Toalettsåpen kom fra Lilleborgs Fabrikker.

Plassen var godt utnyttet i de gamle landhandleriene. Oppe under taket hang forskjellige ting. Det kunne være husgeråd og redskaper.

Noen av handhandleriene førte en del apotekervarer, slike som var reseptfrie og vanlige i bruk: Hodetabletter, terpentiner og olje, kamferdråper og hostesaft var de mest vanlige. Om våren skulle vintertøyet pakkes bort og landhandleren måtte sørge for å ha tilstrekkelig lager av møllkuler.

Utenfor disken stod det et par stoler og på golvet var minst en spytebakke plassert. Som unge var jeg mektig imponert over treffsikkerheten til de skråtobakk- og snustyggende mennene når de sendte sine svarte klyser gjennom rummet.

Landhandleriet var et møtested. Her ble begivenheter drøftet. Her kunne mannfolkene slå seg ned og nyte sin øl. Det fortelles at Anton Løes hver formiddag, gjennom en luke i bakrummet, ropte ut: Er det noen som vil ha graut? Og alltid var det noen til stede som var sultne og ville ha havregraut.

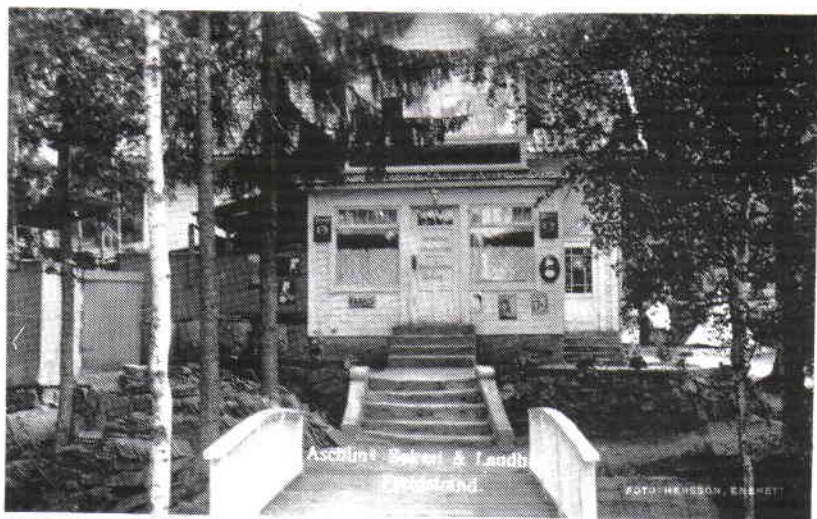
Husmødrene som hadde lang veg og handlet for en uke eller to av gangen kunne sette seg ned å vente til kjørekar og hest sørget for å få så vel kvinnene som varene hjem - iallfall så langt det gikk en kjerreveg.

Alt som skulle til Nesodden av varer kom med båt. Det var båten som gikk fra Oslo kl.11 som førte gods.

Mange av landhandleriene lå i nærheten av bryggene. Det var naturlig ut fra avhengigheten av båtene og at passasjerene som kom med båten skulle handle. Trafikken i bryggebutikkene ble til sine tider så stor at en landhandler ble lei den evinnelige køen. En dag han åpnet butikkdøre ropte han ut: Veit dere ikke at det er butikker lenger oppover?

Fjellstrand Landhandel ca. 1930

Aschim's Bakeri & Landhandel, Fjellstrand

En katt var vanlig inventar i landhandleriet. Å ha høns i butikken var mere sjeldent. Kundene der fikk iallfall nylagte egg. Men sommergjestene var ikke vant med verken katt eller høns i butikken og vellene klagde til Sunnhetsstyrelsen.

Om vinteren ble kundekretsen mindre. Landhandleren var ikke bare handelsmann. Mange var også poståpner. Posten kom med båten og ble hentet på formiddagsbåten. Tilsvarende ble postsekken ekspedert til byen om ettermiddagen. Poståpneren sorterte posten og det som var av post til kunder i andre butikker ble sendt dit og plassert i en pappeske på disken. Kjøpmannen som også var poståpner, var meget nøye med å passe tida. Et godt eksempel er Johan Grøstad. Når "krigen" raste som værst i Flaskebekk skulle han ned til båten med postsekken. Kulene vinte om hushjørnet så han innså heldigvis at han måtte trekke inn igjen.

Etter hvert som helselagene anskaffet sykebårer ble også disse plassert hos kjøpmannen. Der var det alltid folk til stede. Ikke alltid var det mulig å komme seg fram med båren til den syke med hest og vogn. Da ble kundene engasjert til å frakte båren.

Det var ikke mange som hadde telefon hjemme. Hos kjøpmannen ble det lånt telefon - og der ble beskjeder lagt igjen til kundene.

Vellene etablerte etter hvert brannvern. Slukningsutstyret ble plassert hos kjøpmannen. Det besto gjerne av en tohjuls kjerre, en pumpe og en slange. Når brann ble varslet måtte kjøpmannen ta kjerra og løpe av sted. Det passet ikke alltid når butikken var fylt av kunder. Det hendte en gang kjøpmannen der hvor jeg bor. Han ropte ut: De får slukke de som har tent på!

Noen kjøpmenn hadde hest og ansatt kjørekar. For småbrukere var det en betydelig "attåtnæring" å få kjøre varer for kjøpmennene. Etter hvert overtok bilen. Det ble ikke krevd så mange timers opplæring. Noen runder på Torvet v/Anton Løes og sertifikatet var klart.

Det å være kjøpmann var et respektabelt yrke. Det ga status. Kjøpmannen ble ofte valgt inn i herredstyret og i andre kommunale styrever og utvalg.

Varene ble også kjørt med hest til kundene. Her er Løes-kjørereren kommet til familien Whist i Solbergskogen. (Ca. 1942)

Her ser vi Paul Solvik utenfor Hjalmar Solvik's Landhandel (Løesbutikken, Fagerstrand)

NR. 8 - 27. FEBRUAR 1942 *Norsk* UKEBLAD NR. 42 1942

I 1. etasje på Haslehaugen drev Jørgen Høkholt sitt landhandlerie. I 2. etasje holdt herredstyret sine møter. Det var ingen kommunal budsjett-post den gang som het "Kommunal bevertning". Det var Jørgen Høkholt som sørget for en kopp kaffe til representantenes medbragte matpakke.

Kjøpmennene hadde sin forening - Kjøpmannsföreningen. Det kan kanskje passe å avslutte dette forsøket på å beskrive de gamle landhandleriene med historien om da Hjalmar Solvik fylte 50 år. Foreningens øvrige medlemmer skulle selvfølgelig besøke ham. En del hadde rekvirert Marius Kristiansen med sin drosje. Vel stablet inn i drosjen beklaget kjøpmennene seg over at de var unnskyldt for å ha hatt på hodet fordi de tok drosje. Da replisserte Marius, som alltid var meget treffsikker: Det kan vel ikke kalles drosje dette her. Det minner mere om et kremmerhus.

Den beste tid av vårt liv:

Mosse Fyrbu skriver:

Jeg har lyst til å skrive litt om min ungdom og hvordan den har artet seg. Jeg kom fra Tønsberg til Nesodden, så til Oslo hvor jeg bodde noen få år. Mannen som jeg ble kjent med bodde på Nesodden. Vi var i følge noen år. Jeg stelte huset for min mor og far.

Etter en tid fikk min forlovede stilling i Fyrvesenet - ute på Steilene fyr i Oslofjorden. Det fulgte hus med så han måtte være gift for å få bo der. Jeg var bare 19 år den gangen, ung og forelsket og da betenker man seg ikke. Det ble bryllup den 26. september 1936 i Gamlebyen kirke.

Vi hadde vært ute og sett på øya og huset. Det var lite og gammelt, over 100 år. Vi malte og fikset det opp så jeg synes alt var rosenrødt. Den gangen var det ikke lett å få stilling i staten så vi var heldige. Ingen av oss visste noe om hvordan det var å bo på en øy og på en fyrstasjon. Det var ikke strøm og ingen elektriske artikler å hjelpe seg med. Det var parafinlamper og vedovn. Vi var avhengig av båt hvor vi skulle. Jeg var så trygg. Min mann var fisker og vant med sjøen fra barnsben av.

Det var to familier på øya. Det måtte være to fyrvoktere og en måtte alltid være til stede. Vaktene gikk fra kl. 8 til 2 og fra kl. 2 til 8. Tåka kom så fort og den var det mye av. Maskinen i fyrhuset måtte fyres opp så alt var tungvint.

Til å begynne med hadde vi bare en robåt. Mange ganger var det ikke lett å komme til land og til kjøpmann.

Det gikk mye ved med til komfyren. Mannen min rodde i land, hugg ved, fikk den ned til sjøen og så ombord i robåten. En del ved fant vi på sjøen. Alt tok vi vare på.

At det kunne blåse så hardt i Oslofjorden trodde jeg ikke. Bølgene ble så store at de slo over hele øya. Vinduene ble hvite av sjøsprøyten mang en gang. Da vi ble mere kjent med værforholdene måtte vi passe på å kjøpe inn mat for måneden.

Mannen min var fra Kavringstrand og hadde vært bosatt på Nesodden i mange år. Han hjalp sin far som var fisker og hadde god erfaring med å lage fiskeredskap. Han laget garn og ruser og alt som hører med av fiskeredskap. Vi fikk mye fisk så vi var selvforsynte og kunne selge en del. Fisken kom godt med når været var på sitt værste og vi ikke kunne komme til land. Fisken som ikke ble brukt med en gang, samlet han i en senketeine så vi kunne hente den etter som vi trengte den. Vi sparte penger og fikk etter hvert anledning til å kjøpe oss en motorbåt. Båtene måtte vi legge i bøye. Når vi ikke kom inn i moloen, måtte vi ut i all slags vær for å kjøre rundt øya hvor vi hadde en kran som vi fikk båtene opp i.

I 1937 fikk vi en datter. Hun ble født ute på fyret og er den eneste som er født der. Jeg skulle ligget i byen, men kom ikke så langt. Heldigvis fikk mannen min hentet sin mor i Kavringstrand. Hun hadde tatt i mot mange barn. Samtidig fikk han ringt til jordmoren, frk. Remen. Hun bodde midt oppe på bygda så det tok noe tid før hun nådde frem til oss. Hun var flink og alt gikk bra. Hun ble på fyret i tre dager og likte seg bra hos oss.

Nå var vi blitt tre. Dagene fløy i fra en. Det ble jo straks mere å gjøre med barnevask og stell. Både min manns familie og min - som bodde i Oslo - kom ofte på besøk.

Vi fikk oppleve krigen mens vi bodde på øya og vanskelighetene som fulgte med den. Det ble satt opp lykt og kanon og det kom tyskere og satte opp brakke. De gikk rundt oss daglig og var redde når flyene kom. De var ikke sikre på om det var engelske fly eller om det var deres egne. Det ble mye bombing rundt oss så det var ikke hyggelig. Esso hadde jo sitt anlegg på de andre øyene. En natt falt det en bombe på taket til en av tankene. Heldigvis gikk den ikke av. Tyskerne tok vår bolig og vi ble evakuert inn til land. Det ble en lang arbeidsveg for mannen min. Han gikk over skogen ned til sjøen og så over med båt for vakten sin måtte han passe. Etter flere måneder kunne vi flytte tilbake. Huset og møblene våre så ikke ut. Det var en spennende tid. Vi gledet oss til freden. Den dagen Kongefamilien kom hilste vi med vårt norske flagg fra øya og fulgte etter skipene helt inn til bryggen i Oslo. Der var det pyntet og det var en fredsrus som ingen ende ville ta. Familiene på de andre øyene kom etter hvert tilbake til sine boliger. Vi hadde alltid et godt forhold til dem og vi var ofte sammen.

I Alværn var det en bruksskole hvor vår datter gikk og hvor alle barna til Esso-ansatte gikk. Der var det juletreffester og andre sammenkomster og alle var som en familie. Vår datter fikk vite hva det var å bo på en øy. Når isen lå måtte hun sitte ved årene i båten mens faren satt foran og sparket isflakene til side. Hun klaget ikke for hun var så glad for å komme til land og treffe kamerater.

Når vi fikk gjester, særlig om helgene, hadde Nesoddbåtene signaler som fortalte til hvem av øyene det var folk med. Var det gjester til oss ga de tre støt. Da var det bare å få båten ut og inn og hente gjestene. Alle likte seg på Steilene, særlig om sommeren. Bedre sted å bade, fiske og kose seg fantes ikke, sa de. For oss var det bare som et paradisi, vi som var vant til øya og hadde vårt hjem der. Datteren vår trivdes. Hun var mye sammen med sin far, lærte mye om sjøen og kjørte båt fra hun var ganske liten.

Om vinteren dro vi ruser og fikk mye torsk. Hummer fikk vi også så middagsmat hadde vi alltid og fisken var alltid fersk.

I isvintrene 1941 og 42 slet vi veldig, men fisk fikk vi da også. Vi gikk ut på isen, hogg hull og drog opp en masse fin sild. Datteren vår var bare

3-4 år men vi kledde godt på henne, satte på henne store, varme støvler og hun var med å dro sild hun også. Hekle brukte vi til å ta silda.

Nesoddbåtene gikk i råk utover til Fagerstrand. Passasjerene måtte gå av på iskanten. Det var leit mange ganger. Hvis det kom båter til Steilene, ble det brøyta råk så de kunne komme til kai med oljen. Da kunne det ta tid for oss å komme til land. Isen brast på flere steder mange ganger. Vi måtte vente til det kom storm som åpnet store råker for oss.

Vann på fyret hadde vi i sisterne. Når den gikk tom, måtte vi få vannbåt fra Oslo for å fylle den.

Fyrbåter kom på inspeksjon gjerne en gang om våren eller sommeren. Det var alltid hyggelig. Mannskapet kom opp til oss og da ble det på med kaffekjelen og en hyggelig prat. Så vel fyrdirektøren som de andre var hyggelige så vi satte pris på besøkene.

Vi hadde noen høner ute på øya og etter hvert fikk vi samlet litt jord nok til å plante grønnsaker. Noen ganger måtte vi til land. Datteren vår trengte melk. Ellers provianterte vi for måneden. Brød bakte jeg selv så alt gikk bra.

Vi hadde mange hyggestunder med musikk og sang. Mannen min spilte mandolin, min datter gitar og vi sang alle tre. For en tid.

En gang i måneden fikk vi lønn. Da var det stor stas. Var det mulig å komme til land, ble det gjerne en handletur til Oslo. Det var en opplevelse for både datteren vår og oss selv.

Da hun ble større, begynte hun på Ruseløkka skole i Oslo. Da reiste hun frem og tilbake hver dag når været tillot det. Var været for dårlig, bodde hun hos min søster og svoger i Oslo til været ble slik at hun kunne komme hjem.

Flere sommere hadde vi klassen hennes fra Ruseløkka på besøk på Fyrsteila. Lærerinnen var med. Hun hente klassen selv inne på Alværn og de var imponert over hvordan hun mestret båten. Glade var de for

å se hvordan hun bodde og hvor fint det var om sommeren. De kunne gå rett ut fra huset og hoppe ut i sjøen. Vennene hennes fra Alværn kom også ofte over til henne. Flere av guttene svømte over.

Hele befolkningen på Steilene - på alle øyene - var som en stor familie. Etter våre atten år på fyret skulle det automatiseres. Det skulle bare være en mann ansatt der. Da vi ikke ville flytte til en utestasjon, valgte vi å flytte til land. Det var på det tidspunktet kommet ny fyrmester til Steilene. Han ble heller ikke lenge for nå skulle alt betjenes fra land.

Det var rart den dagen vi flytta fra Steilene. Vi hadde grodd helt fast. Jeg var den som synes det var mest trist. Men nå slapp vi jo alt slitet med skyssen frem og tilbake i allslags vær. Vi fikk oss leilighet oppe på Nesodden hvor vi bodde i noen år. Etter noen år kjøpte vi tomt og bygget hus. Mannen min fikk arbeid på Esso og senere ble han ansatt ved Sunnås Sykehus hvor han var i 23 år.

Vi har hatt det godt og hatt mange gleder. Barnebarn og oldebarn har vi fått. Vi har reist mye, feiret mange merkedager som runde år, sølvbryllup, gullbryllup og fikk lov å ha hverandre i 53 år. Mannen min døde den 29. mars 1990. Jeg har så mye å takke for. Jeg har hatt en livsledsager som bare har gjort alt for andre, ikke minst for sin kone og sin familie.

Jeg ønsker at flere vil lese dette og lære litt om hva hverdag og slit er og hvordan det kan gjøre et liv så rikt.

Nesodden Historielag takker Mosse Fyrbu for at hun har tatt seg seg tid til å skrive og berette om livet på Fyrsteila. Ikke bare Sigurd, mannen hennes, men hele familien har vært med å hjelpe og skape hygge for andre. Ikke minst husker vi musikkveldene på Sunnås.

Arne Eriksen: Thorvald

Vi kalte han bare Torvald, hans fulle navn er unødvendig, for som han selv sa, "navnet er det samme enten jeg er full eller edru".

Torvald var snill, men ikke mot seg selv. Han var dyktig til mange gjøremål, men stort sett var han løsarbeider med stor L. Han var aldri lenger på en arbeidsplass, enn til at det kom skattekrav fra kommunene. Trykkesystemet var lite utbygd i Torvalds levetid. Han hadde hatt en god oppdragelse, spiste meget pent, og kunne snakke dannet, hvis det var nødvendig.

I hovedtrekk var han vel uten fast bopel og andre holdepunkter i livet, bortsett fra en tid i Sverige under krigen 1940/45. Etter sigende hadde han giftet seg der, men med freden kom Torvald tilbake til kameratene. Årsaken til Sverigeflukten, var at han hadde lånt en sekk sukker hos en kjøpmann, og dette var anmeldt til politiet.

Et par år etter krigen sa Torvald at han måtte til Sverige i konfirmasjon til sønnen. Da folk mente at dette ikke kunne stemme, det var for kort tid siden Sverigeoppholdet, svarte Torvald, - "det skal ni inte fråga om, for det var noe som fruentimmeret hadde førut". I det hele tatt snakket han bare svensk en tid etter krigen, og det var en som sa, "det er bra du har lært svensk, før du glemmer morsmålet".

Når ungene kom løpende om våren og spurte om å få gå barbent, forstod vi at Torvald var kommet, og da var det vår. Han overnattet på ulike steder, i garasjer, kjellere og låver, og når været tillot det under en gran, "kalt nr. 13". Her varmet han seikaker i boks, direkte, og de ungene som hadde fått smakt dette, ville ha det på samme måten hjemme.

Torvald var på mange måter et idol. En natt hadde han overnattet i en bil eller var det garasje, spurte han når eieren kom, hvilken dag det var. Det er torsdag, sa sjåføren. "Er det i denne uka"? spurte Torvald.

En gang spurte jeg om han kunne hogge noe tømmer for min svigermor, men at det hastet, da området skulle bebygges. Hvor lang tid vil dette

ta ville jeg vite. "Å, sa Torvald, hvis det er høvelig skau og pent vær så hogger jeg det jeg rekker om dagen." Men Torvald stilte noen betingelser, først ville han ha "avanse", les forskudd, og så ville han ha kontant oppgjør hver kveld, for som han sa, "det er ingen som vet hvor lenge man lever".

Han skulle engang hjelpe en dame. Da hun spurte hva han ville ha til middag, svarte Torvald, "bare silda er god, tar jeg like gjerne smør som flesk". Torvald var allikevel en tid ansatt hos Fritjof Kristiansen i Oslo. Dette var et kjent firma som drev med spedisjon og rederivirksomhet. Engang Torvald hadde utført en ekstra jobb og Kristiansen ga han 10 kr. for at han skulle kunne kjøpe seg en halvflaske, reagerte Torvald med å si, "selger dem halvflasker"?

En annen gang hadde Torvald gjort endel stenarbeider hjemme hos Kristiansen privat. Kristiansen syntes det var et flott arbeide og ville gi Torvald en ekstra skilling. Torvald fortalte imidlertid at han hadde ødelagt et par gummistøvler under arbeidet. Disse påtok Kristiansen å reparere i helgen. Da utbrøt Torvald, "jeg vet at Kristiansen er skipsreder og speditør, men at han drev som skomaker i helgene visste jeg ikke".

På "Saga" på Fagerstrand foregikk tømmer skjæring på akkord. Her var Torvald av og til med. En gang pr. uke fikk de forskudd etter antall dager de hadde arbeidet. Da Torvald ble spurt om sine arbeidstimer svarte han, "jeg har 5 fulle dager og 1 edru".

En kald sen januarkveld satt jeg på kontoret på tankanlegget på Fagerstrand og arbeidet med årsoppjøret. Vakhavende formann, som ikke kjente Torvald, ringte opp på hustelefonen og sa at en mann som kalte seg Torvald ba om å få ligge i fyrhuset om natten. Jeg sa ja til at han kunne få ligge, for jeg visste at han ikke røkte. For ordens skyld ringte jeg opp til bestyreren og fortalte om den losjerende gjest. Etter en stund kom bestyreren ned på anlegget med 2 flasker øl og et fat smørbrød. Da Torvald ble overrakt dette utbrøt han, "har jeg virkelig kommet til himmelen"? Han fortalte at han skulle reise til Oslo Kretsfengsel dagen etter, for som han sa "jeg passer alltid på å ha noen dager til gode der når det er kaldt".

Det finnes sikkert mange flere historier om Torvald, og det ville være morsomt om disse kom frem i dagen. Jeg har bare skrevet ned noe av det jeg selv har hørt eller blitt fortalt.

Ingen vet hvorfor Jeppe drikker. I ettertid vil jeg minnes Torvald som en slagferdig humorist.

*Lensmann Verlo's håndjern og kølle.
Verlo var lensmann på Nesodden fra 1931-1943*

Arne Eriksen:

Myklerud sports plass

Fra «FIF» posten utgitt av Fagerstrand Idrettsforening årgang 1988 har vi sakset følgende:

MYKLERUD IDRETTSPLASS.

Litt historikk

Arbeidet med å sette istand idrettsplassen ble tatt opp til drøfting på kretsmøte 3. februar 1956.

Kretstilsynet som ble valgt var, kretsformann Knut Gulbjørnrud, Arne Eriksen, Marta Paulsen og Roald Borgen med skoleinspektør Harald Nærлие som sekretær.

Følgende vedtak ble fattet:

"Myklerud krets samlet til møte på Myklerud skole fredag den 3. februar 1956, gir kretstilsynet i oppdrag å vende seg til Nesodden herredstyre og be om nødvendige bevilgninger til å få gjort ferdig grovarbeidet på idrettsplassen til våren. Når grovplaneringen, grøfting og annet maskinarbeid er unnagjort, vil kretsen gå inn for å gjøre det resterende dugnadsarbeid".

Den 14. september 1956 ble dugnadsarbeidet startet opp og i løpet av høsten ble det nedlagt totalt 1239 dugnadstimer. Fram til 20. september 1959 var ialt 3545 dugnadstimer unnagjort og idrettsplassen åpnet denne dagen med fotballkamper, Fjellstrand og Myklerud skolekorps samt Sinsen skoles guttemusikkorps som gjester.

Komitéen pr. 15/7 -1960 kunne legge frem følgende tall:

Eiendommen på ca. 14.5 mål innkjøpt av Nesodden Kommune	ca. kr. 18.000,-
Tilskudd fra Neodden Kommune (heri inkl. arb. utført av N.K)	" 34.000,-
Tilskudd tippemidler	" 11.000,-
Gratis maskinhjelp fra flere i kretsen	" 17.000,-
Basarer etc.	" 1.300,-
Dugnad 5000 timer a kr. 2.50	" <u>12.500,-</u>
	ialt kr. <u>94.000,-</u>

Etter denne tid er det bygget et flott klubbhus på eiendommen og sportsplassen har fått nytt dekke, lysanlegg og andre forbedringer.

*Endel av dugnadsgjengen på sportsplassen i den første fotballkamp.
Fra venstre: Trygve Gundersen, Kåre Syvertsen, Per Wetlesen, Harald Nærlie, Thor Agnor, Sverre Syvertsen, Olav Samuelsen, Pål Solvik.
Foran: Oddvar Bye, Helge Andersen og Arne Syvertsen.*

Sang til Myklerud sports plass

Lørdag den 7, november 1959

Mel.: Teddybjørnen

En tid vi tenkte at vi her en bane skulle få,
men N.I.F. har ingen penger, vår kommune likeså.
Ja, stillingen var Nifs, og våre penger uteble,
og bare spør han Kåre, han kan gi oss full beskjed.
Men år og dager gikk, og saken kommer opp igjen
i samarbeid med Knut og Nærлие og kommunens menn,
ved hjelp av Tippemidler og kommunegaranti,
det ble å samle dugnadshjelp og få det til å gli.

Vi møttes opp på sletta vår, med økser og med spett,
og makan til forsamling, ja det sku de ikke sett,
vi hogg og kvista store trær, det gikk som bare det,
men den som hadde lurt oss opp var sjefen Arne E.
Så gjorde Galbygutta innvasjon med sin kanon
og gravde grøfter, ja jeg tror det var en million.
Og store rør og mindre rør, ble lagt ned som en søm,
det finnes ikke noen som kan røre sån som døm.

Og Knut han dundra løs, så sletta skalv av svære smell
så formenna fra B.P. satte sjøbein av og tell,
vi var litt redd for sprut, vi fløy i søle helt til kness,
men en fikk ikke støvla med, og det var'n Sverre S.
Så ropte sjefen, det er øl til alle so er tørst,
så merkelig det var, så var det Sverre som var først.
Om litt vi så på Eriksen, at pausen var litt lang
han sa det ikke, men han mente bare sett igang.

Da Gudrun kom med kaffe, sa vi alle mange takk
og pøsemaker'n slepte på en kjele full av knakk.
Vi åt og drakk og fleipa litt, og skrønte av og te
de vet vi snakka re pent når damene var med.
Fru Nørлие sa, nå vil je itte vara her hos dykk,
det var nok ikke stygt, men passer ikke her på trykk,
men Hautau var forsiktig, for han kom med bare en,
det greide sig, for siden lo vi alle kun av den.

Og Burås møtte opp for uten farver og palett,
istedetfor malerpensel, fikk han utlevert et spett.
Og Andersen med kikkert på stativ å aka meg,
han fikk det til å se ut som en humpet kjørevei
og plukke stein og rydde det var jobb for skolens børn,
selv Nærlic var med opp og tok sin skoleinspek-tørn.
Det siste som vi gjorde var en finpuss alle mann,
mens biler kjørte rundt og rundt og sprøyta på med vann.

Og så en fin septemberdag, vår åpning finner sted,
med taler og med hornmusikk og ikke bare det!
Det skulle være fotballkamp med gammel i mot ung,
det var nok en og annen som ble litt for tung.
Og gubbelag var navnet som vi gamlekara bar,
vi skulle het Metusalem, så gamle som vi var,
mens ungdomslaget trente litt, og skjøt som bare det
vi måtte stille opp for fotografen her på sted.

Vi bynte fint og ballen gikk fra Arne og til Pål,
og alle var vi sikre på, at nå skal det bli mål.
Jo, Pål han fikk nok ballen, men han mumla litt for seg,
jeg kan ke skyte på'n for han er kunde ner hos meg.
Vi sparka vilt i lufta, men vi bomma ikke lell,
vi syntes bare ballen var for fin å sparke tell,
men alle var vi enig om at rett skal være rett,
vi var de beste tapere som noen hadde sett.

Mel.: Nisser og dverge

Plassen må nyttes
ungdom må knyttes
sammen i idrettens alvor og lek.
Alle må hedre
stolt våre fedre
og vi må bære det videre frem.

På våre baner
idrettenn maner,
veien til sunnhet i kropp og i sjel.
Fedre og mødre,
søstre og brødre,
ønske hverandre all lykke og hell!

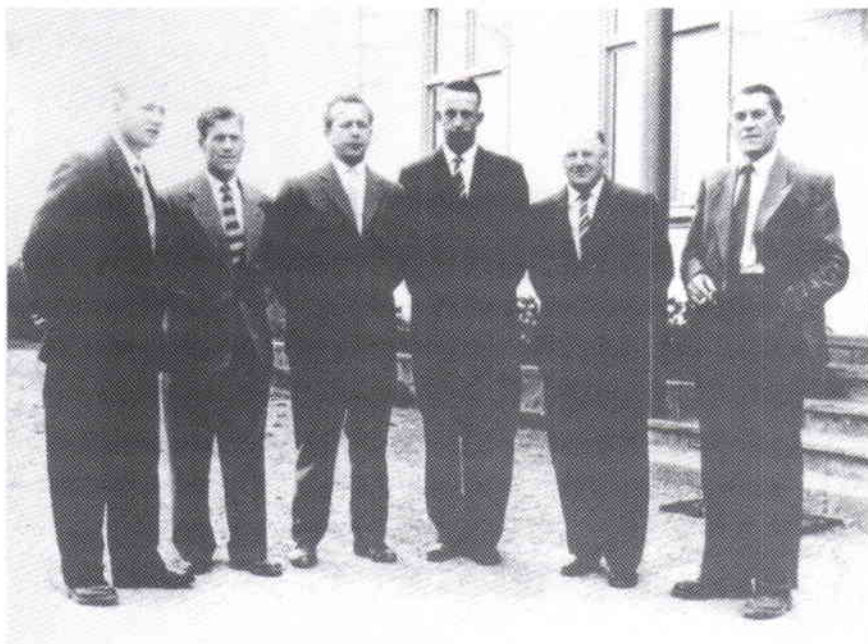
Oddvar Bye

"Det ligger mye arbeide under denne pene plassen en ser her",

sa Nesodden Ungdoms- og idrettsråds formann, Karl Bjerklund, under innvielsen av Myklerud Sportsplass 20/9-59.

Som kort nevnt i forrige nummer hadde Myklerud Krets den glede å innvie sitt nye idrettsanlegg søndag. Og dermed var satt, om ikke punktum, så dog et veldig utropstegn i den saga som heter Myklerud Krets oppslutning om arbeide for sin leke- og idrettsplass for skole og ungdom samt festplass for kretsen.

Arealet som er på 14.5 mål, ble av Nesodden Idrettsforening innkjøpt i 1948 for kr.16.180 og overtatt av kommunen et par år senere. Og kommunen sprengte en grøft for avløp av vann.

Byggekomiteen (Arne Eriksen, Kåre Syvertsen, Knut Gulbjørnrud og Harald Nærle) sammen med ordfører Bjerklund og skolestyrets formann Sigurd Slåtsveen.

Et kretsmøte i 1956 valgte et arbeidsutvalg med Knut Guldbjørnrud som formann, Arne Eriksen som kasserer og med Harald Nærлие som sekretær. Det ble litt av en oppgave å ta fatt på. Arealet var nærmest myr med åpen bekk igjennom, bevokst med skog og kratt. Og som første oppgave var det å få ryddet, noe som var unnagjort før 17. mai s. å. hvorette den kontaktet Statens Ungdoms- og Idrettskontor for planleggingen. Etterat en hadde fått en plan å arbeide etter, begynte dugnadene for alvor i august -56 og det ble i første omgang å få lagt ned bekken. Sommeren 1957 ble det grovplanering, drenering, sprengningsarbeider, finplanering og grusing. Når en regner det opp så'n raskt høres det så lettvent ut, men mesteparten av dette arbeidet er utført med i alt nesten 5 000 dugnadstimer og oppslutning fra nærsagt hele kretsen, men med en fast kjerne av driftige og målbevisste folk som har holdt ut fra første til siste stund.

De nødvendige penger til innkjøp av drenerør, dynamitt til sprengningsarbeidene, (som ikke var så få), litt leie av bulldozer, forpleining av folk, grus o. l., til dekningsmaterialer er stilt til rådighet av Nesodden kommune med i alt 22 000 kroner pluss den opprinnelige grøften som kostet 6 000 kroner. Av tippemidler har en fått 6 000 kroner og utlodninger o. l. innen kretsen ga ca. kr. 1 200. Av disse summene har en noe igjen som skal anvendes til mere grus, og det må ytterligere mer grus på banen, idet myren har sunket atskillig, hvilket en har rettet opp i løpet av sommeren, men det blir nok litt mere synking og dessuten må en ha et dekke av fingrus, beplantning og tilsåing omkring og en liten garderobe, så en trenger derfor fortsatt både dugnadsinnsats og velvilje fra kommunens side.

Myklerud er en driftig krets. En har der bygdens største kirke med menighetshus, ny vakker skole, ny idrettsplass og en har samtidig også fått opparbeidet en ny skibakke til barn og ungdom, samt et forsamlingshus, som det er planer om å få utvidet og restaurert. Så alt ligger nå snart til rette for å kunne leve etter den gamle hellenske lèveregel: **En sunn sjel i et sunt legeme**, uttalte skoleinspektør Nærлие i sin åpnings-tale. Det er derfor vårt håp, fortsatte han, at da særlig de unge setter dette opp som sitt idealog da denne plassen vil bli til glede og nytte og til hjelp til å skape det sunne legeme.

Vi håper også på fortsatt oppslutning om arbeidet her, og også om det videre arbeid til kretsens beste på andre områder.

Men vi skal også leve i et større samfunn og for at vi ikke skal få følelsen av å være oss selv nok, vil jeg i dag på vegne av arbeidsutvalget si en foreløpig takk til alle som har deltatt i arbeidet her og si takk til Nesodden kommune og overlevere Myklerud Sports plass til eieren, Neaodden kommune.

I tilslutning til den før nevnte dugnadsinnsatsen nevner vi det var ca 20 biltimer, 400 traktortimer, 60 bulldoozertimer, hvorav Jo-Bu stilte en liten og Furuholmen ved Spro stenknuseri en stor bulldozer til rådighet. Av andre redskaper som var stilt til rådighet av forskjellige, kan nevnes motorsag, pumper, niveleringsinstrumenter og lignende.

Skolestyrets formann, Sig. Slåtsveen bemerket at forutsetningen for at Nesodden kommune hadde bevilget pengene var nettopp den innsatsen kretsen selv hadde gått inn for. Og kommunens penger var blitt en god investering og Nesodden kommune ville også i fremtiden støtte opp så langt den maktet.

Formannen i Nesodden Ungdoms- og Idrettsråd, Karl Bjeklund var en av dem som hadde vært med og kjøpt inn dette arealet og han fremhevet det store arbeide som var utført. Når en så plassen ligge der pen og velstelt, så kunne ingen, som ikke hadde kjennskap til det, vite hvor meget arbeide som lå under dette jevne dekket, som nå skulle bli en tumleplass for ungdom i alle aldre.

